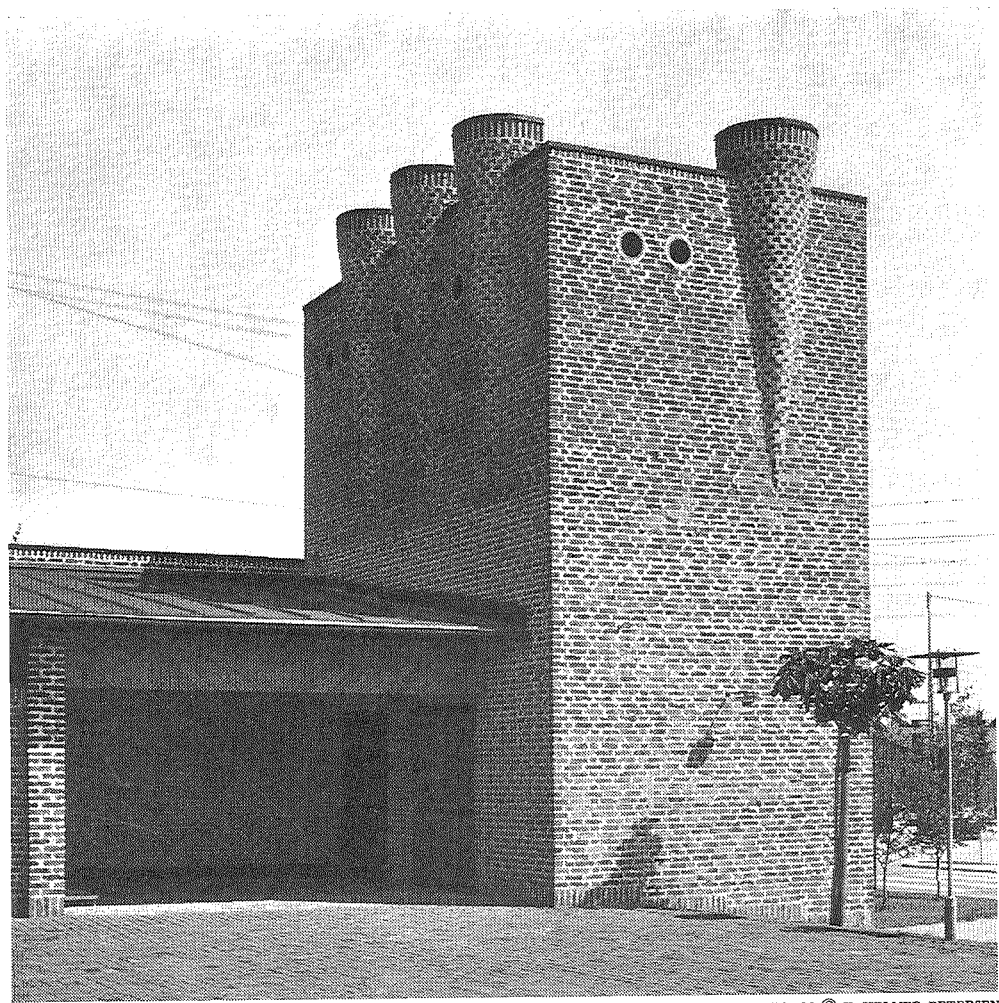

Islev kirke. Klokketårn med ligkapel. De murede tragte er opadvendte lydgivere. De indmurede drænrør er vandrette lydgivere, dimensionerede med henblik på det rette lydbillede.

■ Islev Church. Belfry and mortuary. The brick funnels are up-turned resonance ducts which are supplemented by built-in drain pipes acting as horizontal resonance ducts to provide the correct sound composition.

ALLE FOTOS © K. HELMER-PETERSEN

Islev kirke

Arkitekter: Inger og Johs. Exner, MAA

Islev kirke, Hvidsværmervej, Rødovre

Bygherre: Islev menighedsråd

Opførelsesår: 1967-70

Arkitekter: Inger og Johannes Exner, MAA

Medarbejder: Mogens Hansen

Ingeniør: Eduard Troelsgård, FRI

Kunstnerisk udsmykning: krucifiks: Robert Jacobsen;

vævede tæpper på prædikestol: Grethe Balle;

alterstager og dåbsfad: Helga og Bent Exner.

Form og rum opfattes ved lys og materialer, ikke, eller kun sjældent, ved linier. Linier opstår kun, hvor former eller planer skærer hinanden. Lyset og materialerne er primære, linierne sekundære.

Ældre tiders arkitektur viser, at man har forstået betydningen af dette forhold. Man finder det i romanske kirkers dunkelhed, i gotiske kirkers lysvæld, i barokkens rumopløsninger, i klassicismens rumpræciseringer.

Andre problemer, som overordnet planlægning, administration, sociologiske forhold o.a., kan man hente viden om hos andre fag, eller helt overlade til andre at beskæftige sig med; men materiale og lys er arkitekten – og billedhuggeren – ene om bevidst fagligt at beskæftige sig med.

Et rums karakter afhænger af det lys, der kommer ind, og den måde det falder på. Lys i sig selv kan ikke ses, men lysets tilstedeværelse og virkning kan opfattes og opleves via de materialer, lyset faldet på. Lyset og materialet behøver hinanden, må eksistere i en symbiotisk samhörighed, for at de hver for sig kan leve, kan ses.

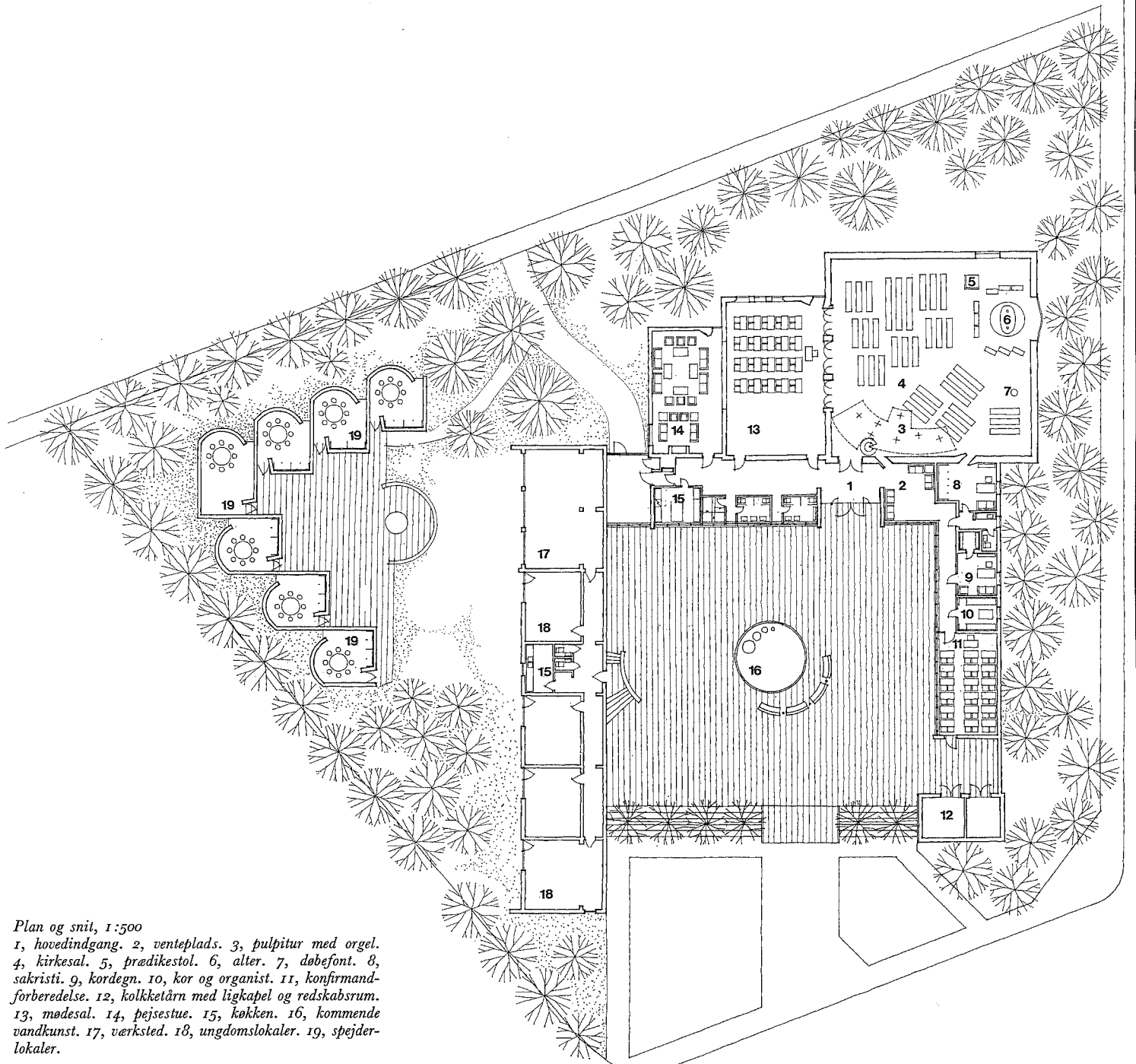
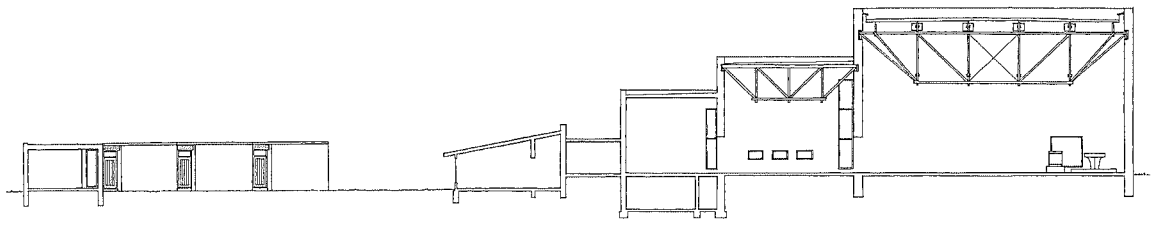
I Islev kirke er der et relativt mørkt lysniveau. Skulle det imidlertid senere blive opfattet for mørkt, og der opstår ønske

om et lysere niveau, findes der en plan for, hvorledes dette kan lade sig gøre ved at hvidte nogle flader.

Hvorfor er dette lysniveau valgt? Lyset er et billigt materiale og er det stof, hvorved man lettest og stærkest kan opnå forskelligheder i rummiljøer. Det ville være ønskeligt at opnå stor forskel på ude og inde, og at adskille rummet fra de rum, man er i til daglig, opholdsstuer, kontorer, skoler, fabrikker, osv., og alligevel opnå et rum med en lige så simpel hovedform som disse ofte har. Hertil hørte også ønsket om et forenklet materialevalg. Ved arbejde med istandsættelse og restaurering af ældre bygninger kan det konstateres, at et begrænset materialevalg, enkle former og konstruktioner i det lange løb giver færrest problemer.

Skitseprojektet til Islev kirke blev til i 1962-63. Opførelsen påbegyndtes 1967 og kirken indviedes i 1970. Byggeriet er endnu ikke afsluttet, idet et selvbyggeri med opførelse af en række små ungdomshuse er i gang på den sydlige del af arealet. En projektering af en vandkunst og bænkepladser på kirkepladsen er ligeledes i gang.

Kirken er omgivet af en blandet bebyggelse, der består af forskellige, tidstypiske

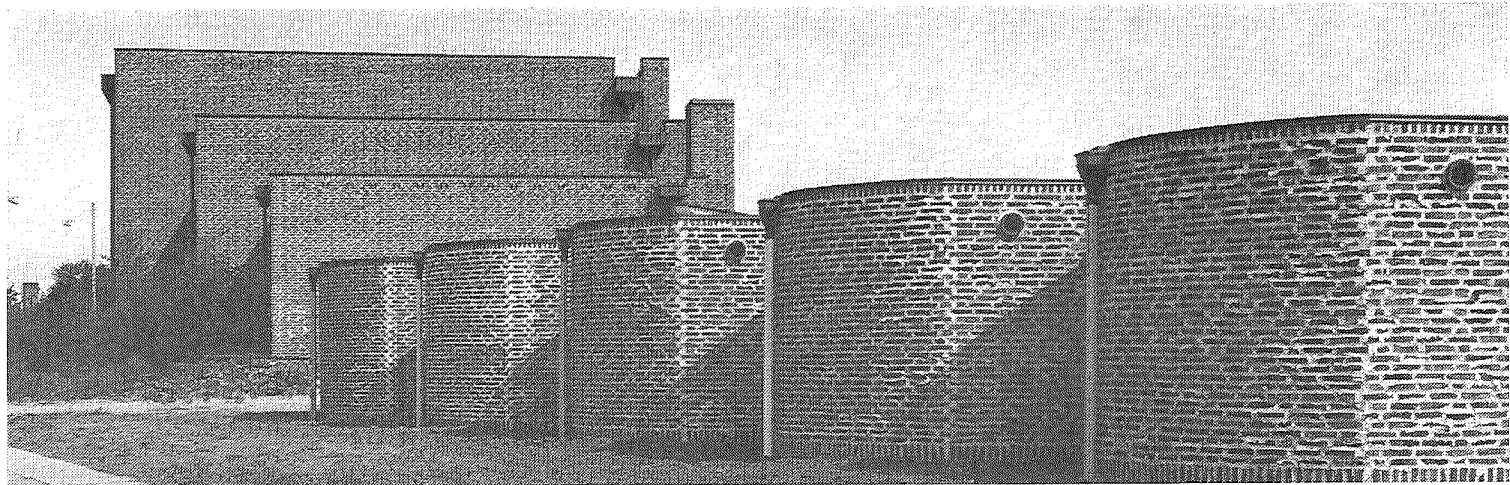

Plan og snit, 1:500

1, hovedindgang. 2, venteplads. 3, pulpitur med orgel.
 4, kirkesal. 5, prædikestol. 6, alter. 7, døbefont. 8,
 sakristi. 9, kordegn. 10, kor og organist. 11, konfirmand-
 forberedelse. 12, kolkketårn med ligkapel og redskabsrum.
 13, mødesal. 14, pejsestue. 15, køkken. 16, kommende
 vandkunst. 17, værksted. 18, ungdomslokaler. 19, spejder-
 lokaler.

■ Plan and section, 1:500

1, main entrance. 2, waiting room. 3, organ loft and
 organ. 4, interior of church. 5, pulpit. 6, altar. 7, font.
 8, sacristy. 9, parish clerk. 10, choir and organist. 11,
 confirmation class. 12, belfry with mortuary and appli-
 ances. 13, church hall. 14, fireside lounge. 15, kitchen.
 16, fountain (planned). 17, workshop. 18, youth premises.
 19, scouts' premises.

Kirken set fra syd. Bag de runde mure ligger spejderlokalerne.

■ South-side of church. Behind the circular walls are the scouts premises.

parcelhuse, rækkehuse, industribygninger og etagehuse. Dette og placeringen op til den stærkt trafikerede Slotsherrensvej har foranlediget bebyggelsens sluttede karakter og i sig selv hvilende ro og tyngde med kun få åbninger mod de tre omgivende veje.

Bebyggelsen er anlagt som et trefløjet anlæg om en kvadratisk, tegllagt plads, der åbner sig mod øst, afsluttet ved en niveauforskel, optaget ved en bred trappe med kørerampe i midten.

Anlæggets midtfløj indeholder de største rum, kirkesal, mødesal og pejsstue i forlængelse af hinanden, proportioneret og aftrappende i højde og bredde fra nord mod syd. Op ad disse rum er ind mod pladsen placeret en bygning med hovedindgang, garderobe, toiletter, køkken og venteplass. Vinkelret herpå fortsætter denne lave bygning langs Slotsherrensvej. Den indeholder sakristi, kordegnekantor, organistrum, konfirmandstue, ligkapel og klokketårn. Sydfløjen rummer, sammen med de under opførelse værende små huse, lokaler for ungdommen. Her foregår forskellige mødeaktiviteter, spejdervirksomhed, bådebyggeri m.m.

Ligesom i Nørrelandskirken og Præstebro kirke er kirkerummet i Islev kvadratisk, baseret på samme princip, circumstances (omkringstående), hvor menighed sammen med organist og præst samles om alter, døbefont og prædikestol. Præsten står på den anden side af alteret, vendt mod menigheden.

Skråt gennem rummet går en uhøjtidelig hovedgang, forskellig fra den traditionelle midtergang, overleveret fra førkristne kultbygninger, og som har været med til at give gudstjenesten et stift præg.

Kirkerummets kvadratiske form under-

streges af lysspalterne mellem væggene og taget. Den nordre spalte udvides bag alteret til en apsiskrumning, hvorved lyset forstærkes en smule på dette sted. Krumningen afsluttes forneden med et vindue ved gulvet.

Et muret alter står på et cirkulært podie, hvorom flytbare knæleskamlar er anbragt. Over alteret hænger et krucifix, udført af billedhuggeren Robert Jacobsen.

Prædikestolen er udformet som en muret plint med jerngelænder, behængt med tekstiler, udført af væversken Grethe Balle.

Døbefonten er en kugleskal af kobber anbragt i et trefodet jernstativ.

Kirkerummet får sit kunstlys fra mange små cylindriske lamper, nedhængende fra loftet i grupper, der svarer til møbleringen.

Kirkens orgel er placeret på et pulpitur i hjørnet ved indgangen til kirkerummet. Pulpituret er med sin indadgående krumning tilpasset rummets møbleringsplan. Pulpituret bæres af pladejernssøjler, som forneden og foroven krummer over i hoved og fod.

Orglet er opstillet i overensstemmelse med pulpiturets krumning. Dets enkelte værker, hovedværk, rygpositiv og pedal er formmæssigt og farvemæssigt udformet proportionalt med principalpibernes gruppering og de enkelte pibers afstand. Pedalens farveholdning er holdt i blåviolet, hovedværkets i violet og rygpositivets i rødviolet. Orglets over hundrede facade-piber har fået hver sin farvetone inden for dette violette område. Dr. phil. Andreas Kornerup har været behjælpelig med farveafsætningen og på edb-anlæg udregnet de enkelte farvetoner, som det ikke var muligt at afsætte med øjet.

Orgelfacaden er iøvrigt karakteriseret ved superelliptiske huller ud for hver pibe-

gruppe. Hullerne er proportioneret i forhold til de bagved stående principalgrupper, og har således ikke samme akser eller formler med samme eksponent. Beregningen af de mange superellipser viste sig uigennemførlig på almindelig vis med logaritmetabel og blev endeligt udført på edb-anlæg.

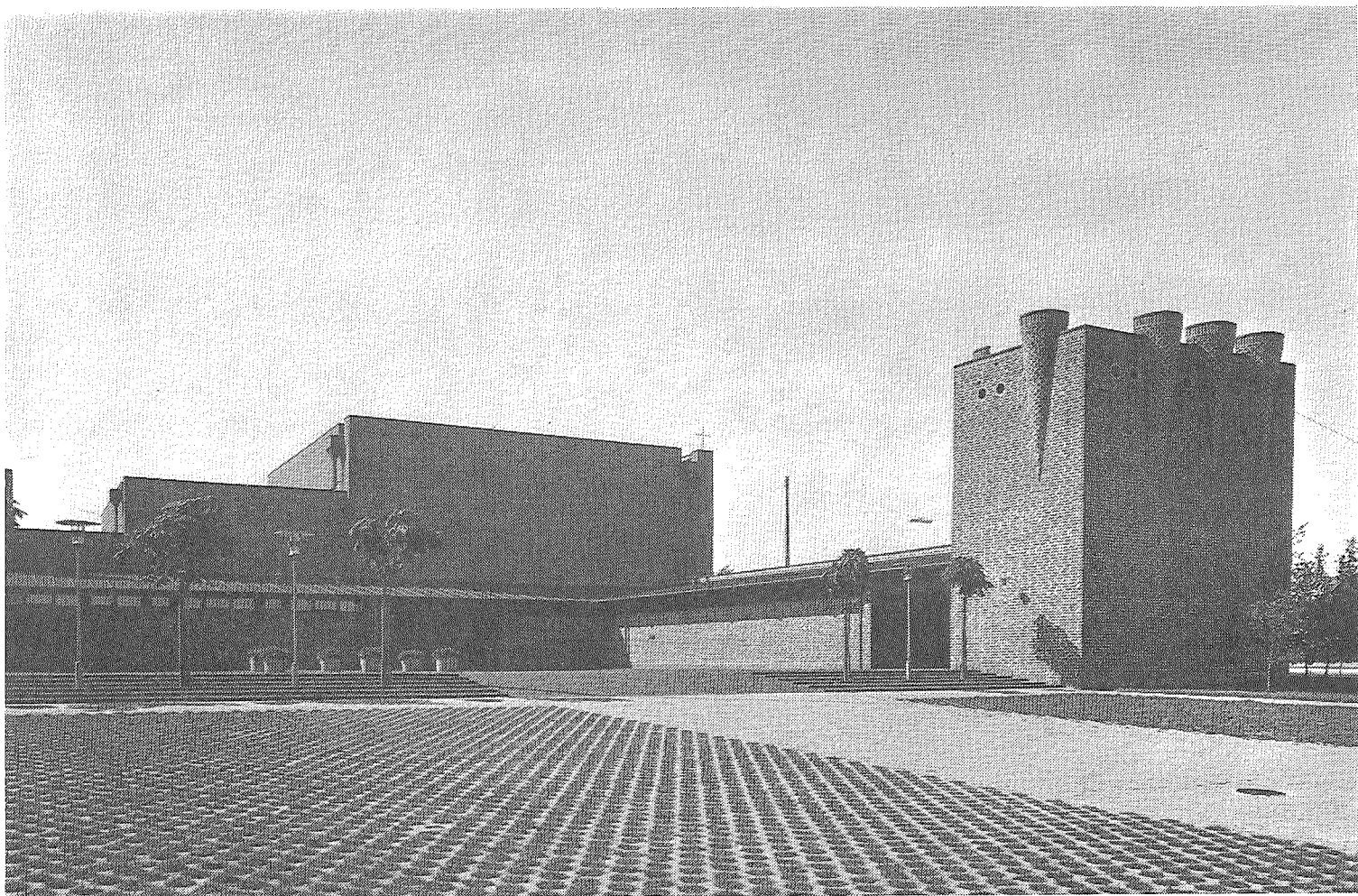
Kirkens bærende konstruktioner er trækonstruktioner. I kirkesalen er et rumgitter, i mødesalen gitterspærfag og i øvrige lokaler almindelige spær. Tagfladerne er af stress-skin elementer med pap og builtup.

Murværket er udført af røde teglsten fra Anebjerg teglværk. Skæve sten er ikke frasorterede, men skævhederne udlignet under opmuringen med mørtel, idet den fra fugerne udkvældende muremørtel ved en passende tørhedsgrad er presset tilbage. Som mørtel er anvendt en sejj, elastisk mørtel og murværket er ikke afsyret. Lignende forhold kan man iagttage ved middelalderligt murværk. Sådanne forhold kan være medvirkende til disse bygningers gode holdbarhed.

Alle gulve er af tegl lagt i forskellige mønstre. Kun hele sten er anvendt. Udfyldning og tilpasning er sket med mørtel.

Klokketårnet, som er placeret i anlæggets nordøsthjørne, kan ikke betegnes som noget tårn, men indgår snarere i anlægget som en slags donjon.

Den lave højde og lydåbningernes specielle udformning som opadvendte trakte er et led i den nye viden om klokkekammerets betydning for opnåelse af vellyd og ikke for kraftig klang. Der er mulighed for evt. senere, om fornødent, at regulere lydstyrken op i stedet for ned. De runde huller i facaderne er senere anbragt efter fremkommet ønske om stærkere klokke-

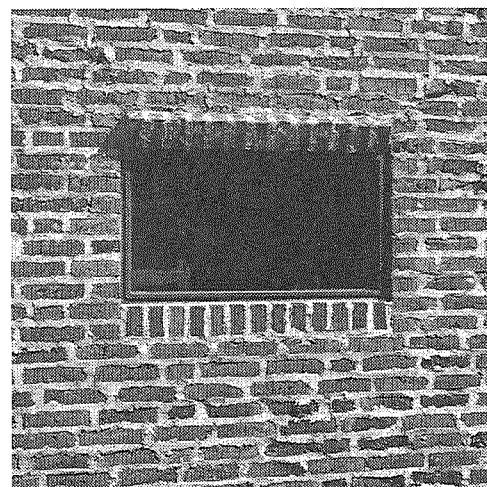
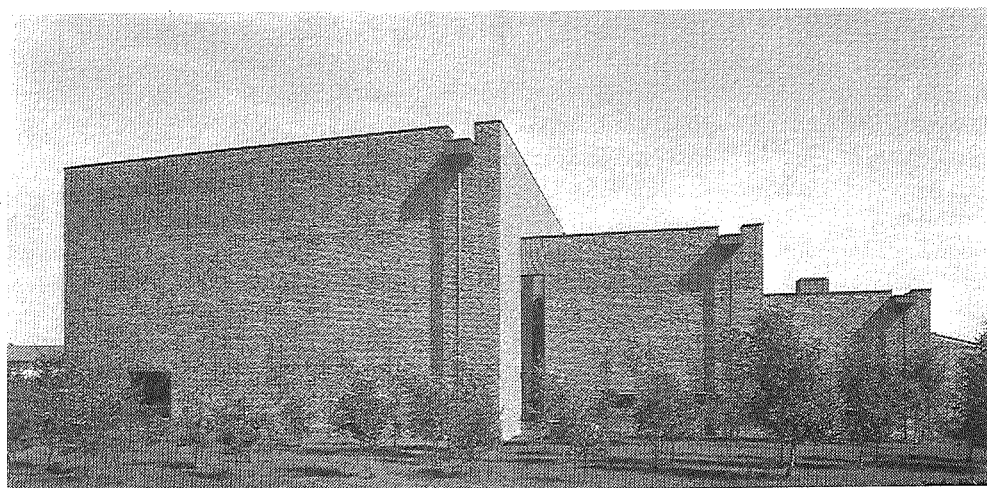

Kirken set fra adgangsvejen, Hvidsværmervej. Herunder: Kirkens vestside. De aftrappede bygningsvolumener er kirkesal, mødesal og pejsestue.

Murværket er af håndstrøgne, mørkerøde teglsten. Mortelen er kort efter opmuringen med fugeske trykket fast i fugen og ind over stenenes skævheder. Murværket er ikke afsyret.

■ *The church seen from the access road. Below: West side of the church. The staggered roof heights are those of church, church hall and fireside lounge.*

Walls of hand-made, dark-red brick. Shortly after the brick-laying, the mortar was firmly pressed with the trowel into the joints and across the faults in the bricks. No acid wash was applied.

Islev Church

The character of a room is determined by the intensity and pattern of the incoming light. The light itself cannot be seen, but its presence and effect can be felt and experienced via the materials illuminated by it.

For Islev Church, a relatively low level of lighting has been deliberately chosen.

Why was this done? Because light is a cheap material and is the easiest and most potent means of achieving a differentiation between different zones. The aim was to achieve a marked difference between exterior and interior and between the church and ordinary workaday premises. At the same time, however, it was intended to create a room with as simple a design as ordinary rooms are often found to have. That is why it was also desired to use simple materials.

The church is surrounded by a motley collection of typical contemporary buildings – detached and terrace houses, industrial buildings, and blocks of flats. This fact and the situation of the church close to a main road with heavy traffic have been among the factors determining the enclosed character of the group with its self-confident calm and gravity and but few openings towards the surrounding roads.

The group consists of three wings surrounding a flag-paved square which is open towards east and bordered by a slope with a broad flight of stairs and a carriageway ramp in the centre.

The interior of the church is square, based on the "circumstantes" principle where the parishioners together with the organist and the priest are gathered around altar, font and pulpit. The priest stands at the other side of the altar, facing the congregation.

The square form of the church is emphasized by the window gaps between walls and roof. Behind the altar, the gap on the north side is extended to form the semi-circle of the apse so that the intensity of the light is slightly strengthened at this point. At the bottom of this recess is a floor-level window.

The brick altar is placed on a circular dais, surrounded by removable prie-dieus. Above the altar hangs a crucifix by the sculptor Robert Jacobsen.

Artificial lighting comes from many, small cylindrical light fittings which are suspended from the ceiling in groups corresponding to the furniture.

The bearing structure of the church is of timber, with a three-dimensional truss girder in the nave, a roof truss in the

parish hall, and normal rafters in the other premises.

The belfry, placed in the north-east corner of the group, can hardly be regarded as a bell tower but rather as a kind of donjon. The low height and the special design of the sound openings in the form of up-turned funnels are the result of recent knowledge about the importance of the bell chamber in obtaining a pleasant and not too strong sound.

Kirche in Islev

Der Charakter eines Raumes wird von der Stärke und Einfallsweise des einfallenden Lichtes bestimmt. Das Licht selbst kann man nicht sehen, doch kann die Anwesenheit und Wirkung des Lichtes durch die angestrahlten Materialien erfasst und erlebt werden.

Für die Kirche in Islev wurde bewusst eine verhältnismässig geringe Lichtstärke gewählt.

Warum geschah das? Weil das Licht ein billiges Material ist und sich am leichtesten und besten dazu eignet, ein differenziertes Raummilieu zu schaffen. Es sollte ein grosser Unterschied zwischen Aussen und Innen, zwischen der Kirche und gewöhnlichen Alltagsräumen geschaffen werden. Gleichzeitig wollte man jedoch dem Kirchenraum eine ebenso einfache Grundform geben, wie man sie häufig auch in Alltagsräumen antrifft. Hierzu gehörte auch der Wunsch nach einer einfachen Materialwahl.

Die Kirche steht inmitten einer Mischbebauung, die aus verschiedenen, typischen Einzel- und Reihenhäusern, Industriebauten und Wohnblöcken besteht. Aus diesem Grunde und wegen der Nähe der stark befahrenen Hauptstrasse erhielt die Baugruppe einen in sich geschlossenen, von selbstbewusster Ruhe und Schwere geprägten Charakter, mit nur wenigen Öffnungen nach den drei angrenzenden Strassen zu.

Die Bebauung besteht aus drei Flügeln, die einen quadratischen, gepflasterten Vorplatz umgeben; dieser öffnet sich nach Osten und wird von einem kleinen Abhang begrenzt, wo sich eine breite Treppe mit einer Mittelrampe befindet.

Der Kirchenraum ist quadratisch und nach dem Grundsatz der »circumstantes« eingerichtet, wo sich die Gemeinde zusammen mit dem Organisten und dem Priester um den Altar, das Taufbecken und die Kanzel schart. Der Priester steht auf der anderen Seite des Altars, der Gemeinde zugewandt.

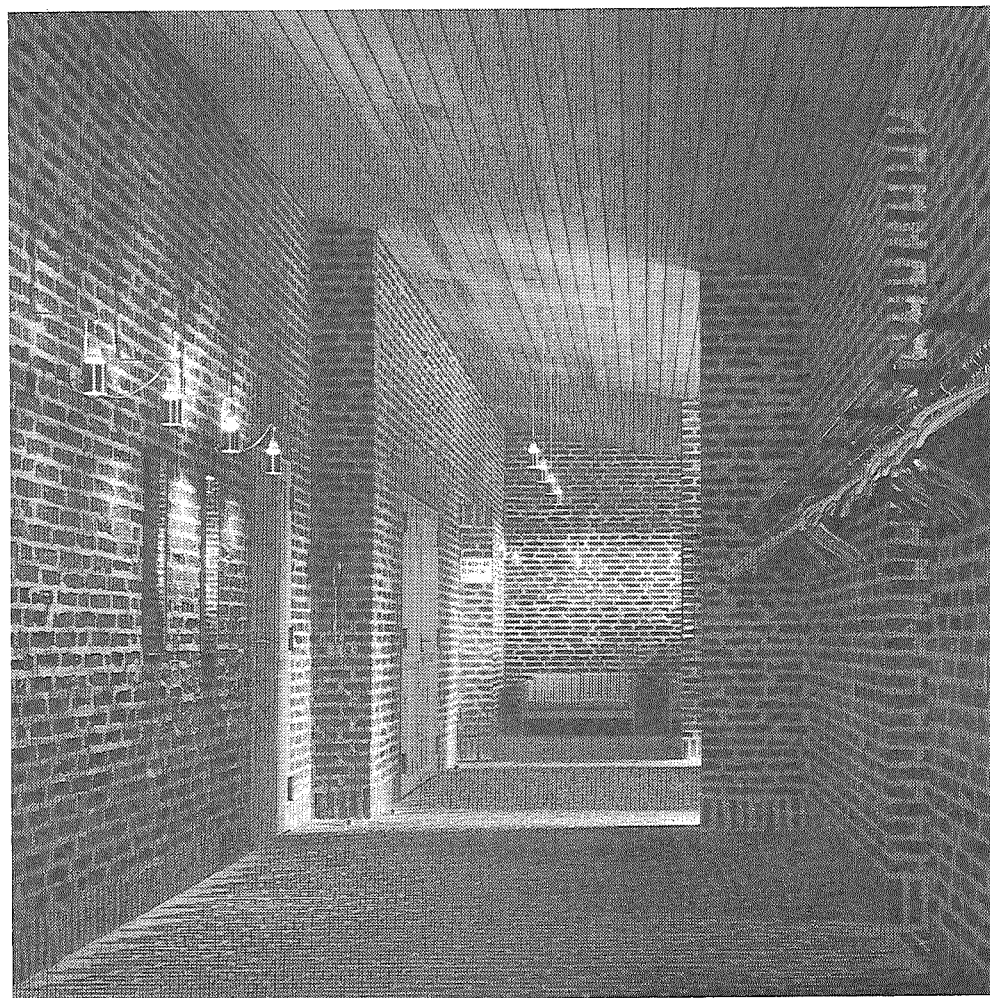
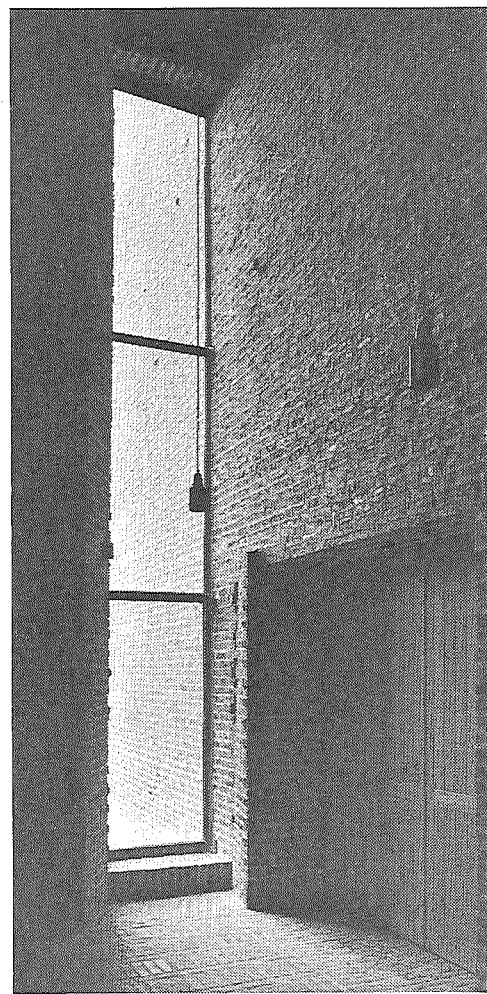
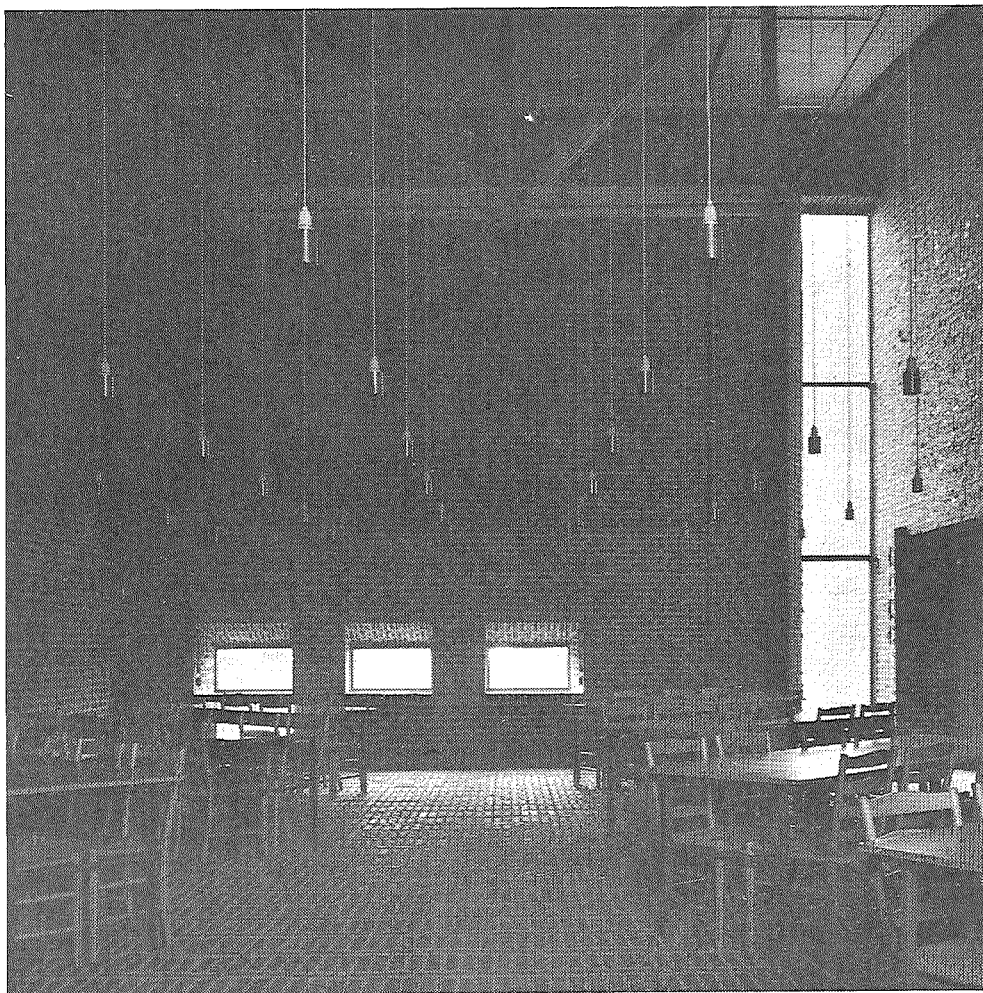
Die quadratische Form des Kirchenraumes wird durch die Lichtspalten zwischen Wänden und Dach noch betont. Hinter dem Altar erweitert sich die Spalte auf der Nordseite zu einer Apsis-Nische, so dass das Licht an dieser Stelle etwas verstärkt wird. Unten wird die Nische durch ein Fenster auf Fussbodenhöhe abgeschlossen.

Der aufgemauerte Altar steht auf einem kreisrunden Podium, das von beweglichen Betschemeln umgeben ist. Über dem Altar hängt ein Kreuzifix des Bildhauers Robert Jacobsen.

Die künstliche Beleuchtung des Kirchenraumes wird von vielen, kleinen zylindrischen Leuchtkörpern erhalten, die von der Decke gruppenweise in Übereinstimmung mit der Möblierung herabhängen.

Die Tragkonstruktion der Kirche besteht aus Holz, und zwar aus einem Raumgitterwerk in der Kirche selbst, einem Gitterfachwerk im Gemeindesaal, und gewöhnlichen Sparren in den übrigen Räumen.

Der in der Nordostecke der Anlage errichtete Glockenturm kann kaum als ein solcher, sondern eher als eine Art Zwingburg angesehen werden. Die geringe Höhe des Turmes und die besondere Gestaltung der Tonöffnungen als umgekehrte Trichter sind auf neuere Erkenntnisse über den Einfluss der Glockenkammer auf den Wohllaut und die Tonstärke der Glocken zurückzuführen.

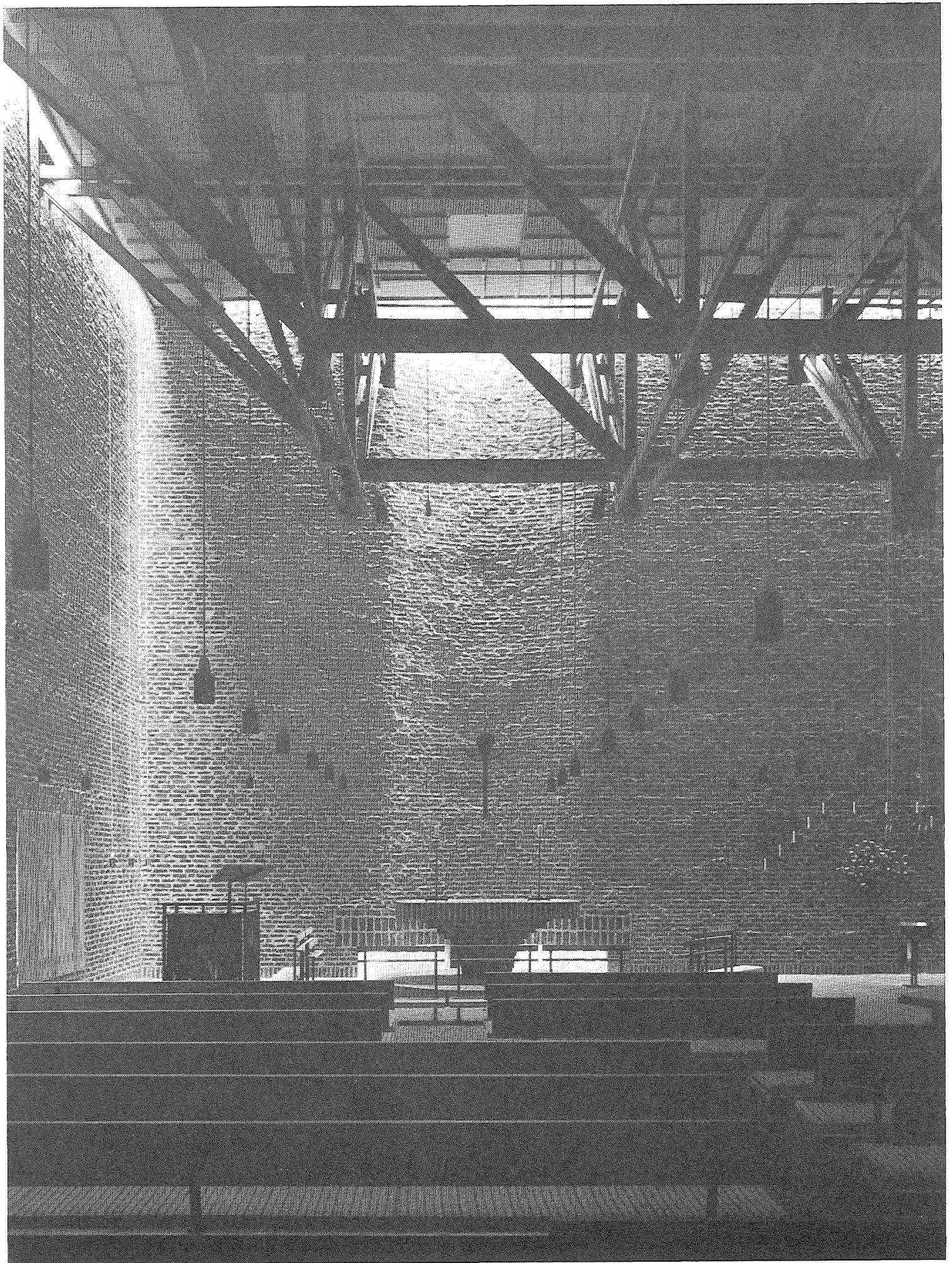

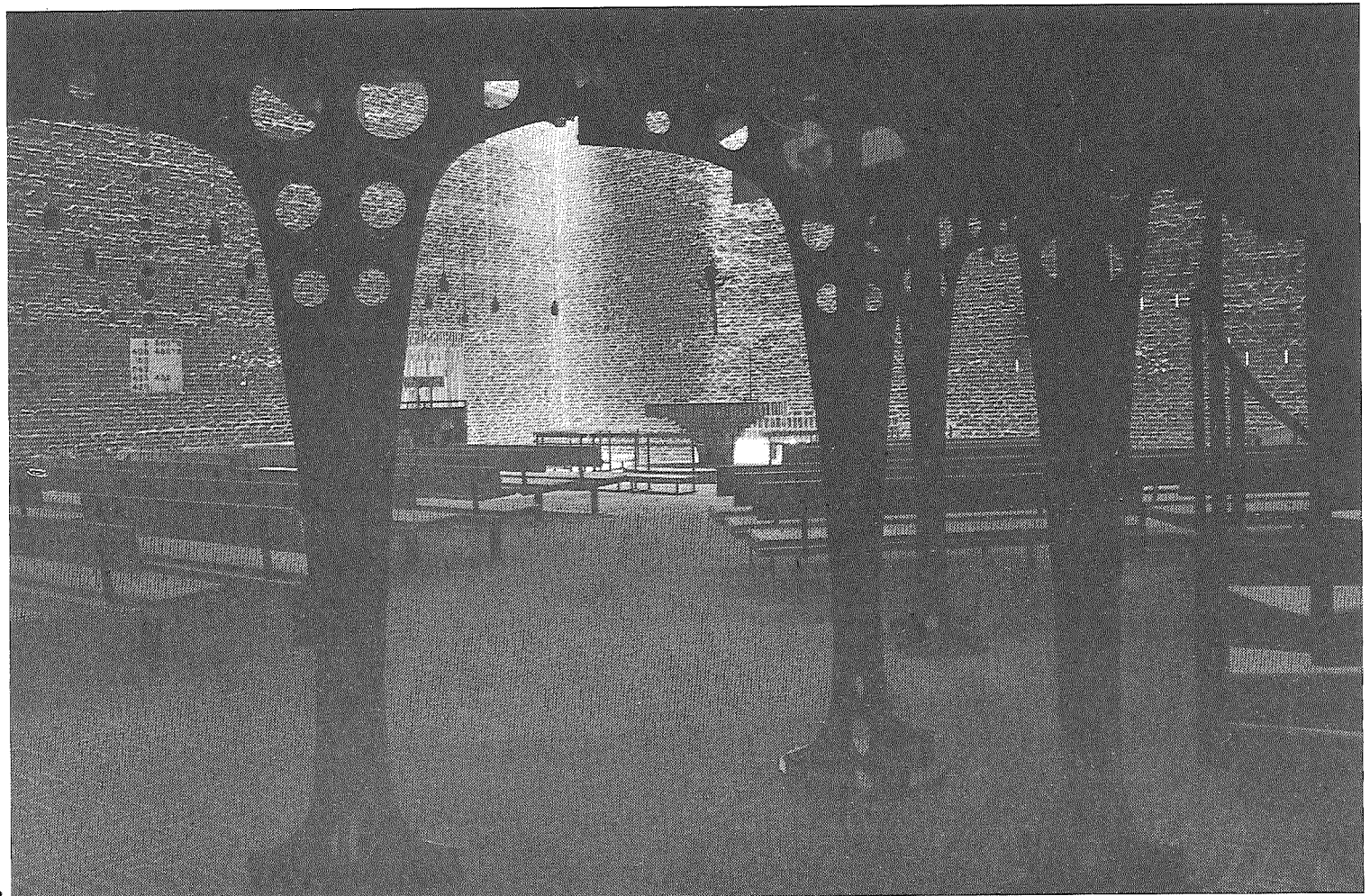
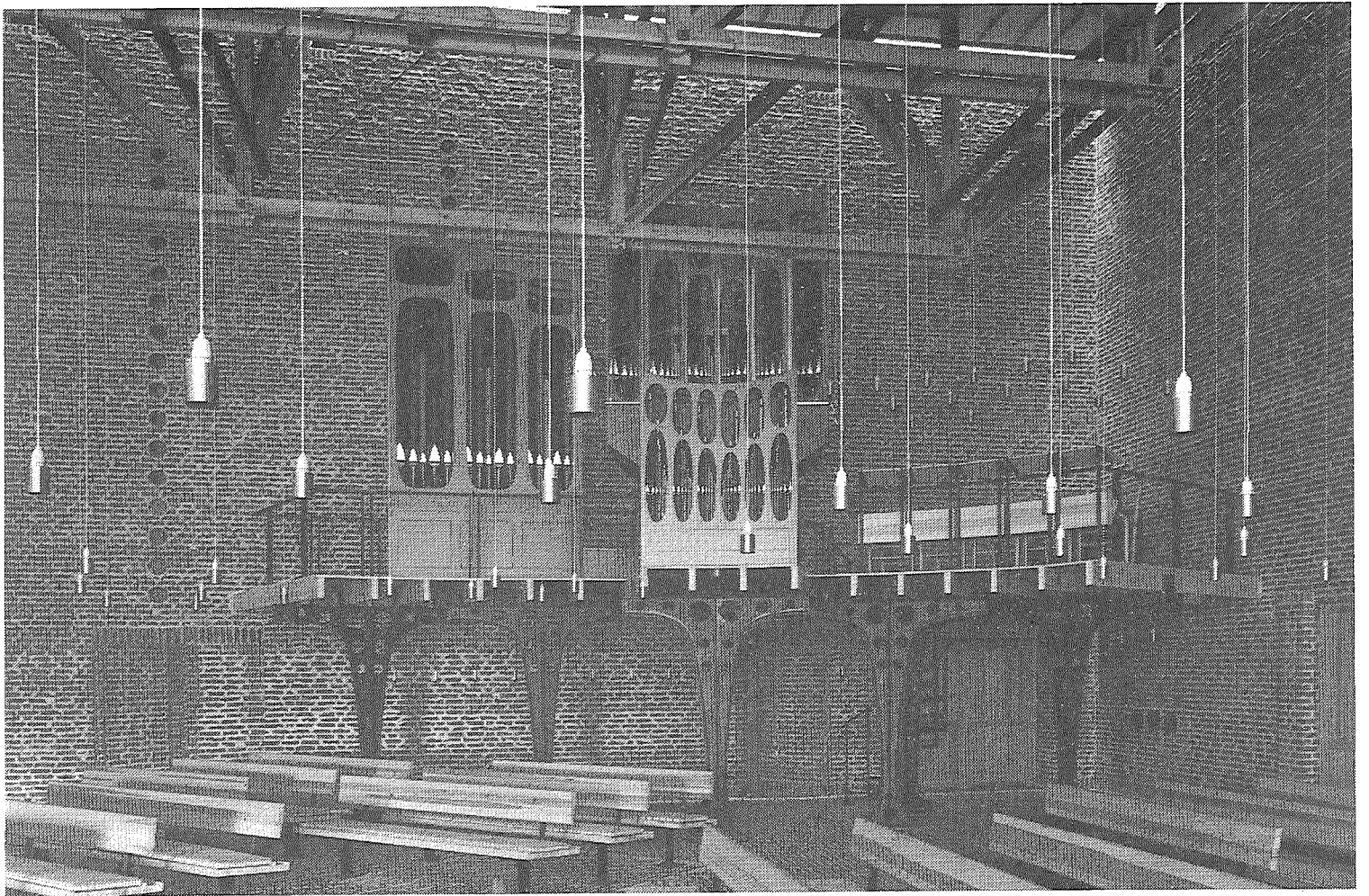
Mødesalen og udsnit ved vinduet. Murværket er ind- og udvendigt behandlet på samme måde. Dagslyset er bevidst underdimensioneret.

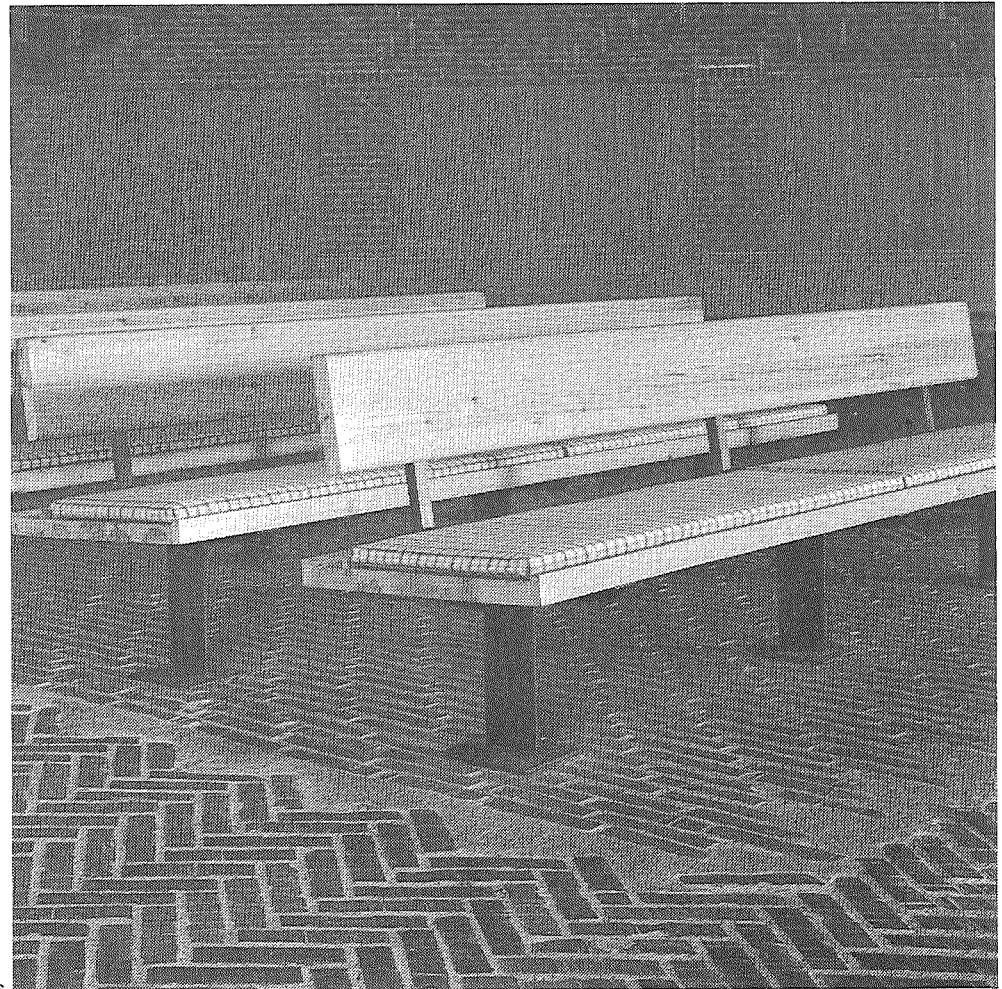
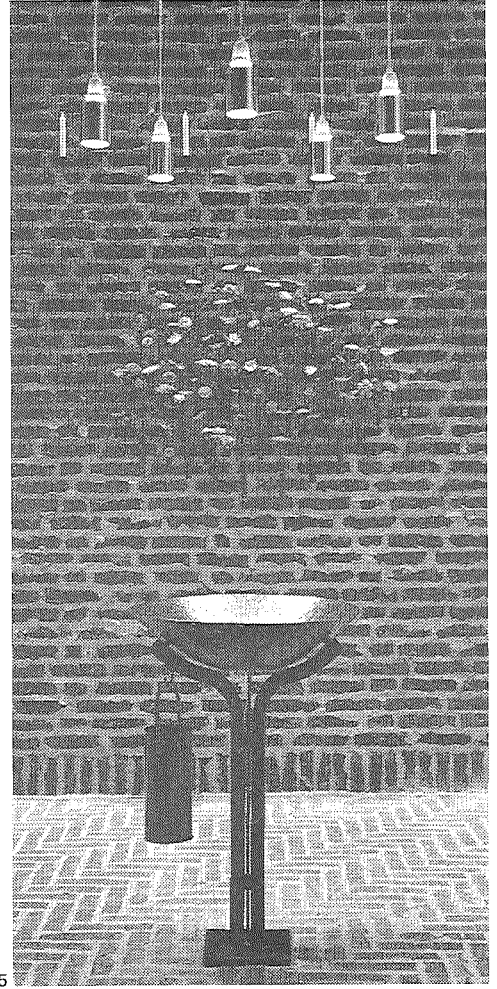
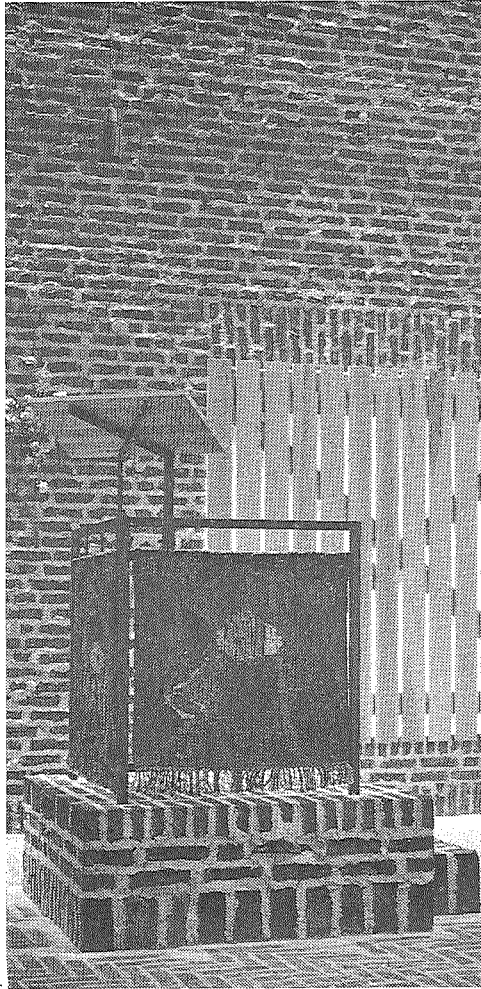
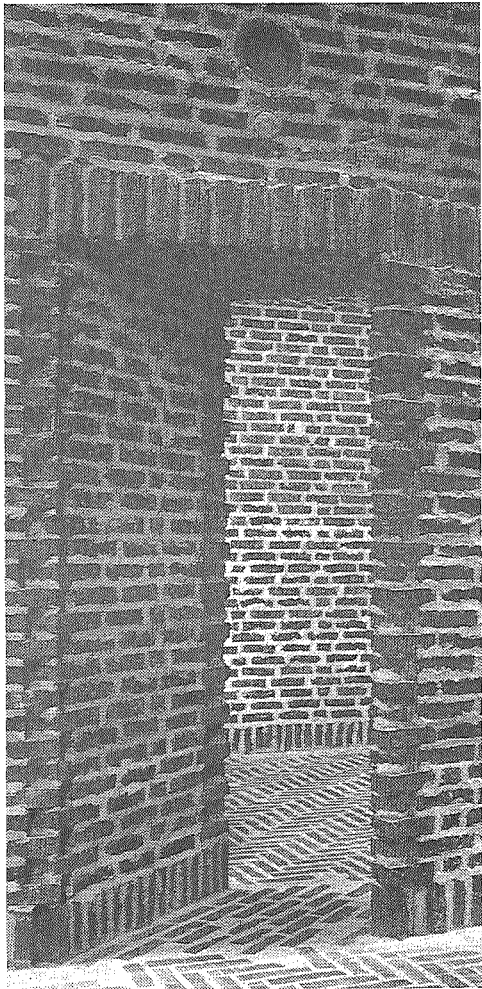
■ Church hall and window recess. The brickwork was given the same treatment inside and outside. Daylight intensity is deliberately kept low.

Forrum med indgang til mødesal og kirkesal. Gulvet er af røde mursten, loftet er beklædt med fyrretræsbrædder. Modstående side: Kirkesalen set mod alteret. Foruden ovenlyset mellem ydervæg og loft er der et lavt vindue ved gulvet bag alteret. Krucifikset er udført af Robert Jacobsen.

■ Porch with entrance to church hall and church. Floor of red bricks; ceiling clad with deal boards. Opposite page: Interior of the church, with altar. In addition to the high-level window between wall and ceiling, there is a low-level window at floor level behind the altar. The crucifix is by Robert Jacobsen.

3

4

5

6

1-2: Orglet er anbragt på et fritstående pulpitur over indgangen til salen. Orglets tre værker, brystværk, hovedværk og pedal, er holdt henholdsvis i rødviolette, violette og blåviolette farver, hver facadepipe i sin nuance. Jernsøjlerne er malet rødbrune.

3: Dør mellem kirkerum og sakristi.

4: Prædikestol med vævninger af Grethe Balle.

5: Døbefont. Dåbsfadet er af kobber, båret af et jernstativ.

6: Bænke med sæde og ryg af fyrretræ; stel af jern, malet rødbrunt; hynder betrukket med hestedækken. Gulvet er af tegl, lagt i mønstre, der er forskellige for hver bænkegruppe.

■ 1-2: The organ is placed on a free-standing organ loft above the entrance. The three separate scales or organ pipes are, respectively, held in red-violet, violet and blue-violet colour shades, with each pipe having its own nuance. The iron columns are painted red-brown.

3: Door between church and sacristy.

4: Pulpit with weavings by Grethe Balle.

5: Font. The basin is of copper supported by an iron stand.

6: Pews with seats and backs of deal, frames of iron painted red-brown, cushions covered with horsecloth. The flooring is of tiles laid in patterns which differ as between one group of pews and another.